

PÁTEK, 14. SRPEN 2009, 19:30, ZÁMECKÁ JÍZDÁRNA
Shlomo Mintz, Pavel Šporcl, Symfonický orchestr Českého rozhlasu

Shlomo Mintz (Izrael/USA) – housle, viola, dirigent
Pavel Šporcl – housle
Symfonický orchestr Českého rozhlasu

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791): Don Giovanni, předehra, KV 527

Wolfgang Amadeus Mozart: Koncertantní symfonie Es dur pro housle,
violu a orchestr, KV 364

Allegro maestoso
Andante
Presto

.....
Ludwig van Beethoven (1770–1827): Koncert pro housle a orchestr D dur, op. 61

Allegro man on troppo
Larghetto
Rondo. Allegro

Shlomo Mintz se narodil v roce 1957 v Moskvě, ale jeho rodina o dva roky později emigrovala do Izraele. Studoval nejprve u známé houslové pedagožky Ilony Feher. Ta ho představila Isaaku Sternovi, který se stal jeho rádcem. Mintz zahájil svou koncertní kariéru ve věku jedenácti let sólovým vystoupením s Izraelským filharmonickým orchestrem. Brzy poté následoval pohotový zások za náhle onemocnělého Itzhaka Perlmana, kdy mu Zubin Mehta dal týden času na přípravu Paganiniho prvního houslového koncertu. V šestnácti debutoval v Carnegie Hall na koncertu Pittsburgh Symphony Orchestra, který se konal pod záštitou americko-izraelské kulturní nadace a Isaaka Sterna. Po tomto úspěchu následovala studia u Dorothy De Lay na newyorské Juilliard School of Music. Dnes pravidelně vystupuje na mezinárodních pódii s nejslavnějšími orchestry a dirigenty i na recitálech a koncertech komorní hudby po celém světě. Kritika, kolegové i publikum považují Shlomo Mintze za jednoho z nejlepších houslistů současnosti a oceňují zejména jeho skvělou muzikálnost, stylovou všestrannost a dokonale zvládnutou techniku. V osmnácti letech Mintz rozšířil své umělecké aktivity i o dirigování. Od té doby stál v čele mnoha významných světových orchestrů. V roce 1994 byl jmenován uměleckým poradcem a hlavním hostujícím dirigentem u holandské Maastricht Symphony. V rámci koncertních turné orchestru často vystupoval současně jako dirigent i houslista. Vystupuje také jako violista, většinou s předními smyčcovými kvartety a dalšími komorními soubory. Svou všestrannost komentuje slovy: „Domnívám se, že hudba je krásná ve všech svých formách, a proto se snažím o tuto mnohost přístupů. Je fascinující, že totéž hudební pojetí mohou prezentovat jako dirigent, houslista i violista.“ Shlomo Mintz je patronem a zakladatelem

izraelských kurzů The Keshet Eilon International Violin Mastercourse. Bývá rovněž členem porot významných mezinárodních houslových soutěží, například Čajkovského soutěže v Moskvě (1993) a Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu (1993 a 2001). Od r. 2002 je uměleckým ředitelem hudebního festivalu a houslové soutěže ve švýcarském Sionu.

Pavel Šporcl (*1973) patří mezi nejúspěšnější domácí interprety své generace. Ve třinácti letech upozornil na svůj výjimečný talent vítězstvím v Mezinárodní Kociánově soutěži v Ústí nad Orlicí. Na pražské konzervatoři a Akademii múzických umění studoval pod vedením prof. Václava Snítily. V letech 1991–1996 pokračoval ve studiích v USA, nejprve na Southern Methodist University v Dallasu u Eduarda Schmiedera, poté v New Yorku na Brooklyn College u Itzhaka Perlmana a Masao Kawasakiho a na Juilliard School, kde získal prestižní diplom, u Dorothy DeLay. V Americe se zúčastnil také několika mistrovských kurzů vedených Isaakem Sternem, Pinchaselem Zukermanem a dalšími osobnostmi. Je laureátem mezinárodní hudební soutěže Pražského jara 1997, držitelem třetí ceny Mezinárodní soutěže Mnichovského rozhlasu ARD z roku 1992 a vítězem v Holland Music Session World Tour Competition (1993) s následným světovým koncertním turné. Paralelně se soutěžními úspěchy rozvinul také bohatou činností koncertní a nahrávací. Účinkoval s Českou filharmonií, s Pražskými symfoniky, Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, Pražskou komorní filharmonií a dalšími domácími orchestry, s rozhlasovými orchestry a Berlíně a Mnichově, vystupoval v Montrealu, Los Angeles, v amsterodamském Concertgebouw, v newyorském Carnegie Hall a na dalších místech včetně Izraele a Japonska. Na repertoáru má na 40 houslových koncertů, nespočet sonát, komorních a virtuózních děl, nebrání se sem tam zabrousit i do oblasti jazzu nebo popu. Pravidelně vystupuje na nejvýznamnějších festivalech v České republice, je častým hostem televizních a rozhlasových pořadů, vydal již několik obchodně velmi úspěšných CD u gramofonové společnosti Supraphon, s níž má podepsanou exkluzivní smlouvu. Jeho nahrávky i koncertní vystoupení jsou kritikou vysoce ceněny. Brilantní technika je u něho vždy spojena s mimořádnou emocionalitou. Široké publikum přitahuje nejen svým svrchovaným uměním, ale také provokativním vzhladem, jímž boří vžité představy o podobě umělce z oblasti vážné hudby. To ho činí na jedné straně vděčným objektem pozornosti ze strany médií, na druhé straně se mu podařilo dosáhnout nesporného cíle – přivést do koncertních sál mladé publikum.

Symfonický orchestr Českého rozhlasu v Praze byl založen v roce 1926, jeho historie sahá až k začátkům československého rozhlasového vysílání. Díky vynalézavému repertoáru a stálému růstu uměleckého standardu získával orchestr stále významnější pozici a postupně se stal nedílnou součástí českého hudebního života. V současnosti patří k nejvýznamnějším rozhlasovým orchestrům v Evropě. SOČR dirigovaly tak významné postavy jako Ch. Munch, F. Konwitschny, H. Scherchen, K. Masur, G. Rožděstvenskij, S. Baudo, Ch. Mackerras nebo V. Neumann. Svá díla s ním uváděli například A. Honegger, A. Chačaturjan nebo K. Penderecki. Hlavní podíl na zformování a udržení profesionálního standardu orchestru v celém poválečném období má zejména několik osobností, které

v jeho čele stály po dlouhá léta: Alois Klíma, Jaroslav Krombholc a od roku 1985 Vladimír Válek. S jeho jménem je spjata mimořádně významná etapa v historii orchestru, pro kterou je příznačná vysoká umělecká kvalita a profesionalita. Kromě rozhlasové práce orchestr pravidelně koncertuje. Každoročně pořádá dvě série koncertů v Praze (v Rudolfinu a v Národním domě na Vinohradech) a vystoupení v dalších českých městech. Pravidelně je zván na významné hudební festivaly. Turné zavedla rozhlasové symfoniky nejen do řady zemí Evropy, ale i do Jižní Koreje, Japonska, Číny, na Taiwan a do Spojených států. SOČR nahrává nejen v Českém rozhlasu, ale i u gramofonových firem jako Supraphon, Pony Canyon, Clarton.

Pobyty **Wolfganga Amadea Mozarta** (1756–1791) v Praze patří k nejpozoruhodnějším okamžikům pražského hudebního života konce 18. století, ale i k nejsvětlejším chvílím v závěru života skladatele. Pražský úspěch Figarovy svatby a vidina dobře zaplacené cesty přiměly Mozarta k návštěvě Prahy v lednu 1787. Mozart nebyl zklamán. Dirigoval Figarovu svatbu ve Stavovském divadle a uspořádal vlastní akademii, na níž uvedl svou novou symfonii nazývanou od té doby jako „pražská“. Spokojený Mozart přijal objednávku ředitele pražské italské opery Bondiniho na novou operu. Téma **Dona Giovanniho** mělo podobně skandální příchut jako Figaro, ale co vadilo dvorským kruhům ve Vídni, bylo v Praze přijímáno zcela bez předsudků. Příběh potrestaného prostopášníka patřil na pražském operním divadle té doby k poměrně oblíbeným látkám. Když se Mozart 2. října 1787 vydal podruhé do Prahy, opera ještě nebyla zcela hotová. Skutečnost, že ji autor dokončil až těsně před památnou premiérou 29. října 1787, zvdala podněty k řadě legend. Jedna z nich se týká **předehry**, která měla údajně vzniknout až během poslední noci a na premiéře se hrála z listu. Pravdou je, že v Praze vznikla finální scéna s komturem a předehra byla napsána až po ní. Pomalý úvod předehry totiž cituje komturův hudební motiv se zdůrazněnými hlubokými tóny. Tónina d moll, v níž probíhá finále opery a úvod předehry, je u Mozarta vyhrazena dramatickým námětům. V případě Mozartovy **Koncertantní symfonie Es dur pro housle, violu a orchestr** se musíme vrátit o osm let zpět do roku 1779. Mozart měl tehdy za sebou málo úspěšné turné, během něhož zemřela v Paříži jeho matka a prožil zklamání ze vztahu k Aloisii Weberové. Po návratu do Salzburgu se sice stal koncertním mistrem a dvorním varhaníkem, ale pomalu mu začalo být těsné uzavřené prostředí salzburského arcibiskupského dvora. Nicméně pilně komponuje a vznikají díla, která prozrazují, že jako skladatel rychle vyzrává. K nejzdařilejším dílům tohoto období patří právě koncertantní symfonie Es dur. S tímto typem skladby – symfonie s několika koncertujícími nástroji – se seznámil zřejmě během nedávného pobytu v Paříži. Obecně představovala koncertantní symfonie po kompoziční stránce méně závažný žánr zaměřený na virtuózní uplatnění sólistů, jakési pokračování barokního concerta grossa. Mozartova skladba nese pečeť silného citového náboje, až vášnivosti a patosu a tomu je podřízeno i formální členění. Pro první větu je typické velmi volné využití sonátové formy naplněné velkým množstvím témat, hlavní slovo mají oba sólisté, orchestr se většinu věty drží zpátky. Těsně před koncem věty je vypsána kadence. Kadence je i v pomalé kantabilní druhé větě. Závěrečné Presto uzavírá skladbu v radostné temperamentní náladě.

Když koncem roku 1806 komponoval **Ludwig van Beethoven** (1770–1827) svůj **Koncert pro housle a orchestr D dur, op. 61**, vzniklo dílo, které co do rozsahu i obsahu mířilo dále než cokoli, co v této formě do té doby bylo vytvořeno. Dodnes patří k nejdůležitějším číslům koncertního houslového repertoáru. Premiéra se odehrála koncem roku 1806 ve Vídni. Relativní neúspěch skladby měly zřejmě na svědomí málo konvenční okolnosti provedení, které bylo dost nešťastně rozděleno do dvou částí, po první větě byla zařazena přestávka. Kromě toho baval sólista – houslista Franz Clement – před druhou půlí koncertu publikum vlastními sólovými výstupy s houslemi o jedné struně. Koncert pak zůstal dlouhá léta prakticky neznámý. Teprve fenomenální houslista Joseph Joachim v polovině 19. století byl schopen odhalit jeho velikost a zasloužit se o jeho cestu ke slávě. Joachim nejen, že ovlivnil řadu generací houslistů, ale prostřednictvím jeho mistrovské interpretace zdůrazňující kantabilní a citové kvality Beethovenova koncertu získalo právě toto dílo velmi silný vliv na způsob komponování pro housle u následujících generací skladatelů.

FRIDAY, 14 AUGUST 2009, 7:30 pm, THE CASTLE RIDING HALL
Shlomo Mintz, Pavel Šporcl, The Prague Radio Symphony Orchestra

Shlomo Mintz (Israel/USA) – violin, viola, conductor
Pavel Šporcl – violin
The Prague Radio Symphony Orchestra

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791): Don Giovanni, overture, KV 527

Wolfgang Amadeus Mozart: Sinfonia Concertante in E flat major for Violin,
Viola and Orchestra, KV 364

Allegro maestoso

Andante

Presto

.....
Ludwig van Beethoven (1770–1827): Concert for Violin and Orchestra in D major, Op. 61

Allegro man on troppo

Larghetto

Rondo. Allegro

Shlomo Mintz was born in 1957 in Moscow, but his family emigrated to Israel two years later. He first studied with renowned violin teacher, Ilona Feher. She introduced him to Isaak Stern, who became his mentor. Mintz began his concert career at the age of eleven with a solo performance with the Israel Philharmonic Orchestra. This was soon followed by a quick stand-in for Itzhak Perlman who was suddenly taken ill, where Zubin Mehta gave him one week in which to prepare Paganini's first violin concert. He debuted at Carnegie Hall at the age of sixteen in a concert with the Pittsburgh Symphony Orchestra, which was held under the auspices of the American-Israeli Cultural Foundation and Isaak Stern. Following this success, he began his studies with Dorothy De Lay at the New York Juilliard School of Music. Today, he regularly appears on international stages with the most famous orchestras and conductors, as well as recitals and chamber music concerts worldwide. Critics, colleagues and audiences regard Shlomo Mintz as one of the foremost violinists of our time, esteemed for his impeccable musicianship, stylistic versatility and perfectly mastered technique. At the age of eighteen, Mintz added the role of conductor to his array of artistic activities. Since then, he has conducted many acclaimed orchestras. In 1994, he was appointed as the Artistic Advisor and Principal Guest Conductor of the Dutch Maastricht Symphony. On concert tours, he often appeared as both conductor and violinist. He also performs as a violist, usually with leading string quartets and other chamber ensembles. He comments his versatility with the words: "I think music is beautiful in all its forms, which is why I strive for this diversity in approaches. It's fascinating that I can present the same musical concept as a conductor, violinist and violist." Shlomo Mintz

is the patron and founder of the Keshet Eilon International Violin Master Course in Israel. He has also been a jury member at several prestigious international violin competitions, such as the Tchaikovsky Competition in Moscow (1993) and Queen Elisabeth International Music Competition in Brussels (1993 and 2001). He has been the Artistic Director of the music festival and violin competition in Sion, Switzerland since 2002.

Pavel Šporcl (*1973) is one of the most successful Czech interpreters of his generation. He drew attention to his exceptional talent at the age of thirteen by winning the International Kocián Competition in Ústí nad Orlicí. He studied under Prof. Václav Snítíl at the Prague Conservatory and Academy of Performing Arts. He continued his studies in the USA in 1991–1996, first at the Southern Methodist University in Dallas with Eduard Schmieder, then in New York at Brooklyn College with Itzak Perlman and Masa Kawasaki and finally the Juilliard School with Dorothy DeLay, where he received a prestigious diploma. He has taken part in numerous master classes in America led by Isaak Stern, Pinchas Zukerman and other celebrities. He is a laureate of the international music competition Prague Spring 1997, holder of third prize at the Munich Radio ARD International Competition in 1992 and the winner of the Holland Music Session World Tour Competition (1993), with a subsequent world concert tour. In parallel with his competition success, Šporcl has also developed a rich concert and recording career. He has performed with the Czech Philharmonic, the Prague Symphonic Orchestra, the Prague Radio Symphony Orchestra, the Prague Philharmonia and other Czech orchestras, as well as radio orchestras in Berlin and Munich. He has performed in Montreal, Los Angeles, in Concertgebouw, Amsterdam, at New York's Carnegie Hall and other places, including Israel and Japan. His repertoire of 40 violin concertos, countless sonatas, chamber and virtuoso pieces, does not prevent him from also venturing into the fields of jazz and pop music. He regularly appears at prestigious festivals in the Czech Republic and is a frequent guest on television and radio programmes. He has released several, highly commercially successful CDs with the record company Supraphon, with which he has an exclusive contract. His recordings and concert performances are highly acclaimed by the critics. Pavel Šporcl combines brilliant technique with exceptional emotionality. He attracts the attention of the public not only with his consummate virtuosity, but also with his provocative image, which destroys all notions of what a classical musician should look like. All this makes him the welcome subject of media attention on the one hand and has helped him achieve a difficult task – to bring more young people to concert halls – on the other.

The Prague Radio Symphony Orchestra in Prague was founded in 1926, its history dating back to the beginnings of Czechoslovak radio broadcasting. Thanks to its imaginative repertoire and constant growth of artistic standards, the orchestra gained an important position and has since become an integral part of Czech musical life. At present, it is one of the most important radio orchestras in Europe. PRSO has been conducted by such important personas as CCh. Munch, F. Konwitschny, H. Scherchen, K. Masur, G. Rožděstvenskij, S. Baudo, Ch. Mackerras and V. Neumann. Works have been presented by, for example, A. Honegger, A. Khachaturian and K. Penderecki. The main contribution to shaping and maintaining the professional standard of the orchestra throughout the

postwar period was attributed to a few personalities who were in the forefront for many years: Ivo Klíma, Jaroslav Krombholc, and since 1985, Vladimír Válek. His name is associated with a particularly important era in the history of the orchestra, which is characterized by high artistic quality and professionalism. In addition to radio work, the Orchestra regularly performs concerts. Every year, two series of concerts take place in Prague (in the Rudolfinum and Národní dům in Vinohrady) with appearances in other Czech cities. The orchestra is regularly invited to important music festivals. Tours took the Radio Symphony not only to a number of European countries, but also to South Korea, Japan, China, Taiwan and the United States. PRSO records not only for the Czech Radio, but also for companies such as Supraphon, Pony Canyon and Clariton.

Wolfgang Amadeus Mozart's (1756–1791) stays in Prague are some of the most remarkable moments in Prague's music history at the end of the 18th century, as well as some of the lightest moments at the end of the composer's life. The Prague success of "The Marriage of Figaro" and the vision of a well paid trip compelled Mozart to visit Prague in January 1787. Mozart was disappointed. He conducted "The Marriage of Figaro" at the Theatre of the Estates and organised his own academy, at which he presented his new symphony, which was to be known ever after as the "Prague" symphony. Contented Mozart accepted an order from the Director of the Prague Italian opera, Bondini for a new opera. The theme of **Don Giovanni** had a similarly scandalous flavour to Figaro, but what had upset court circles in Vienna, was accepted in Prague without prejudice. The story of a punished rake was a relatively popular theme at the Prague opera at the time. When Mozart set off for Prague a second time on 2 October 1787, the opera was not yet complete. The fact that Mozart completed the opera right before the memorable premiere on 29 October 1787 gave rise to a number of legends. One of these relates to the **overture**, which is purported to have been written on the last night and was played from the notes at the premiere. The truth is that the final scene with the commendatore originated in Prague and that the overture was written after this. The slow opening of the overture cites the commendatore's music theme with emphasised deep tones. Mozart reserved the key of d minor, in which the finale of the opera and opening of the overture are played, for dramatic themes. In the case of **Mozart's Sinfonia Concertante in E flat major for Violin, Viola and Orchestra** we have to go back eight years to 1779. At the time, Mozart had just returned from a less successful tour during which his mother had died in Paris and he had experienced disappointment in his relationship with Aloysia Weber. Although he became concert master and court organist on his return from Salzburg, the closed atmosphere of the Salzburg archiepiscopal court slowly became too confining. Nevertheless he continued to compose diligently and his work demonstrated that, like its author, it was maturing quickly. Among the most successful works of this time is the Sinfonia Concertante in E flat major. It appears he first became acquainted with this type of composition – a symphony with several concerting instruments – during his recent stay in Paris. In general, from a compositional perspective, the sinfonia concertante was a less serious genre focusing on the virtuosity of several soloists, a kind of continuation of the Baroque concerto grosso. Mozart's composition bears a stamp of strong emotional charge, almost passion, and pathos, to which even its

formal divisions are subjugated. Very loose use of the sonata form full of a large number of themes is typical for the first movement, both soloists have the main say here, the orchestra holds back for most of the movement. There is a cadenza just before the end of the movement. There is also a cadenza in the slow cantabile second movement. The final presto movement ends the composition in a joyful, temperamental mood.

When **Ludwig van Beethoven** (1770–1827) composed his **Concerto for Violin and Orchestra in D major, Op. 61** in 1806, he created a work that went further than anything that had been created in this form up to this time in terms of depth and content. Today, it is one of the most important numbers in the concert violin repertoire. The premiere took place in Vienna in 1806. The relative failure of the composition was probably due to the unconventional circumstances of its performance, whereby it was unhappily divided into two parts, with an intermission after the first movement. Apart from this, the soloist – violinist Franz Clement – entertained the public before the second half with his own solo violin compositions on one string... The concerto then remained practically unknown for many years. Only phenomenal violinist Joseph Joachim was finally able to reveal its greatness and opened its path to fame in the mid 19th century. Joachim not only influenced generations of violinists, but through his virtuoso performances emphasising the cantabile and emotional qualities of Beethoven's concerto, was responsible for this work becoming a very strong influence on the manner of composition for the violin for following generations of composers.